

KISKUNFÉLEGYHÁZA ÉS A LIBA,
FESZTIVÁLTÖRTÉNET

1999-ben Márton-napján kikelt a tojásból a „LIBA”, s az akkori lelkes szervezőkkel immáron húszadszorra üljük meg e lúdnak torát. A hangulat azóta csak fokozódott, mert a városunk szája íze szerint megtalál itt kicsi és nagy is testnek, s léleknek való mindenféle finom-jót. A kétnapos ünnepre heted-hét megyéből érkeznek majd előadók, s ide várjuk az éhes gyomrú helybelieket, de a megfáradt utazókat is. Lesz itt libafőző verseny, hogy legyen öszöm-iszom, de lesz muzsikaszó, cifra tánc, hogy legyen dínom-dánom. Pörköltbe paprika, gyermekekkel galiba, tátott szájba sült liba!
(Gulyás László Vándormuzsikus nyomán)

Jubileumi libafesztivál Kiskunfélegyházán

XX. Kiskunfélegyházi Libafesztivál 2018. szeptember 7-8.

A rendezvény fővédnöke:

Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke

A rendezvény védnöke:

Csányi József Kiskunfélegyháza város polgármestere és
dr. Horváth Sándor, az Integrál Zrt. Kiskunfélegyháza
elnök-vezérigazgatója

Szervezők:

- Móra Ferenc Művelődési Központ
- Kiskunfélegyháza város önkormányzata
- Integrál Zrt. Kiskunfélegyháza
- Integrál-Group Kft.

Kiskunfélegyháza
Város Önkormányzata

Történelmi háttér – múlt és jelen

Levéltári adatok igazolják, hogy Kiskunfélegyházán az 1800-as évek elejétől nagy tömegekben tartottak libát a „Lúd Pást” kifejezéssel illetett, szárnyasoknak fenntartott közös legelőkön. Később a kukorica nagyobb térhódításával még elterjedtebb lett a libatömés, és hamarosan már tömegével hordták a libákat a vonatok a városból Nyugat-Európa országaiba.

A kiskunfélegyházi baromfitenyésztésnek 1854-ben már Európa-szerte jó híre volt. Karácsony táján hatalmas szállítmányok indultak a városból Angliába, Poroszországba csirkével, libával és tojással megrakodva. A tollból még a tengeren túlra is jutott. Egyes források szerint a 19. század második felétől a New York-i nők többsége félegyházi dísztollakkal ékesítette kalapját.

A századfordulón, az akkor már igen jelentős baromfiexport része volt a libamáj és a libahús is. A város neves kereskedői közül ifjabb Holló Józsefet, a Holló és Tapodi Tojásexport cég vezetőjét a huszadik század elején több alkalommal is felkérte a kormány, hogy baromfiexporttal kapcsolatos ügyekben külkereskedelmi megbízottként képviselje hazánkat.

Országszerte híressé vált az 1949 szeptemberében megalakult Kiskunfélegyházi Tollüzem is.

A félegyházi libák a fővárosiak körében is nagy népszerűségnek örvendtek. Alfonzó, a paródia mestere többször is említette, hogy: „a két világháború között gyakran lezavartak libáért Félegyházára.”

Kiskunfélegyháza és környéke tehát elismert, híresen jó baromfitenyésztő terület volt mindig. A libatartásnak évszázados hagyománya van. A tradíció túlélte a háborúkat, rendszerváltásokat is, Félegyházán és környékén ma is sokan élnek libatartásból, -hízlalásból, így családok százai kötődnek valamilyen módon a fesztivál központi szereplőjéhez, a libához.

*Novemberben, Márton napján
liba gágog, ég a kályhán.
Aki libát nem eszik,
egész évben éheznek.*

Fesztiváltörténet – érdekességek a libafesztiválokról

Márton napi libator – 1999. november 11-14.

Az első félegyházi libafesztivált 1999. november 11. és 14. között rendezték meg a Móra Ferenc Művelődési Központ munkatársai Gulyás László Vándormuzsikus közreműködésével. A Márton napján kezdődő, négynapos programsorozat során tartottak lovagi tornát, főző- és sütőversenyt, Ludas bált, illetve libaszépségversenyt, de volt bábelőadás, népzenei és néptáncbemutató, kézműves foglalkozások, citerazenekarok és népdalkórusok találkozója, valamint népi iparművészek kiállítása és vására is.

Németh Zoltánné Darabos Andrea, a Móra Ferenc Művelődési Központ akkori igazgatója a fesztivál kapcsán úgy fogalmazott, egy olyan programsorozat megszervezése volt a céljuk, amely egyrészt felelevenít egy régi néphagyományt, másrészt kötődik Kiskunfélegyházához. A liba a város körüli tanyák jellegzetes állata, míg az itt működő libafeldolgozó üzem Európa-hírű, így esett a választás az évvége egyik jellegzetes ünnepére, a Márton-napra. Nem titkolt szándékuk volt, hogy hagyományt teremtsenek a fesztivállal a városban.

II. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2000. szeptember 14-17.

A művelődési központ munkatársainak ötleteként elindított első libaünnep 1999-ben még Márton napjára esett. A novemberi időjárás meglehetősen kiszámíthatatlan volta miatt a következő esztendőben a környék használatának számító szárnyas ünnepét így áttették szeptemberre.

III. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2001. szeptember 13-16.

A Kiskunfélegyházi Libafesztivál a színvonalas kulturális programok mellett évről évre változatos gasztronómiai élvezeteket is kínál. Elmaradhatatlan eleme az eseményeknek a Ki mit tud sütni, főzni a libából? elnevezésű megmérettetés, a szépségversenyen pedig rendre eldől, hogy melyik liba a város legszebb szárnyasa.

IV. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2002. szeptember 13-15.

A programsorozat tűzijátékkal zárult.

V. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2003. szeptember 11-14.

A sajátos ételek, az elkészítésük módja és az étkezési szokások ugyanolyan jellemzői egy-egy szűkebb, tágabb tájegységnek, mint a népviselet. Ilyen sajátossága Kiskunfélegyházának az évek alatt országos hírűvé nőtt libafesztivál. S mivel szeptember egyben a szüret, a betakarítás, az evés-ivás időszaka is, a félegyháziak úgy döntöttek, a libafesztivállal kezdődő és a szüreti mulatsággal végződő, kulturális programokkal gazdagon kiegészített, korábban önálló eseményeket kéthetes fesztivállá vonják össze. Így ettől az évtől a libát, a gasztronómiai fesztivál keretében ünnepelték.

Ebben az esztendőben emlékeztek meg a libafesztivált szervező Móra Ferenc Művelődési Központ fennállásának ötvenedik évfordulójáról is.

VI. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2004. szeptember 16-19.

A programok az Európai Autómentes Nap alkalmából szervezett kerékpáros ügyességi és aszfaltrajz versenyekkel, valamint egy Petőfiszállásra szervezett kerékpártúrával is kiegészültek.

Kiskunfélegyháza
Város Önkormányzata

VII. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2005. szeptember 15-18.

A nevüket nagyszüleink hagyatékából, a padkaporos bálakból kölcsönző kiskunfélegyházi Padkaporos Táncegyüttes a libafesztivál keretében ünnepelte nyolcesztendő fennállását.

VIII. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2006. szeptember 14-17.

A libaszépségverseny az érvényben lévő állategészségügyi megszorítások miatt ezúttal elmaradt, mindazonáltal így is gazdag és tartalmas programkínálattal készültek a szervezők. A fesztivál keretében első alkalommal tartottak a lúd- és kacsazagat aktuális állategészségügyi, termelési és piaci kérdéseiről szakmai tanácskozást, amely a kecskeméti Kiskunsági Mezőgazdasági Szövetség és a kiskunfélegyházi Integrál Áfész szervezésében zajlott.

IX. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2007. szeptember 13-16.

A libafesztivál keretében zajló Ki mit tud sütni, főzni a libából? elnevezésű megmérettetés műsorvezetői Bede Róbert, a TV Paprika szakácsa és Szőke András színész-rendező voltak. A rendezvénysorozat ezúttal is tűzijátékkal zárult.

X. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2008. szeptember 11-14.

A város „ligetös” főutcája kézművesek sétányává alakult, ahol kizárólag kézzel készült remekeket kínáltak. A jubileumi programsorozat részeként a Pavane Reneszánsz Táncegyüttes zászlóforgató csoportja tartott látványos felvonulást a Kossuth utcán.

XI. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2009. szeptember 10-12.

Tizenhárom kun falu és város mutatkozott be a „Kunok utcájában”, a Kunok I. Világtalálkozója alkalmából, melyet a libafesztivállal egy időben szerveztek meg a városban.

XII. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2010. szeptember 10-12.

Nagy sikernek örvendett az először megszervezett libás, ludas népdalok énekversenye.

XIII. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2011. szeptember 9-11.

A fesztivál programjai ezúttal az egyesült intézmény, a Petőfi Sándor Városi Könyvtár és Művelődési Központ szervezésében zajlottak. A libafesztivál keretében iktatták be hivatalába a hetedik Kiskunkapitányt.

XIV. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2012. szeptember 7-9.

A libafesztivál mellett zajlott a VI. Kunsági Bajusz Mustra is, ahol hazai és külföldi bajuszosok versengtek a Nemzetközi Bajuszversenyen és a Kunsági Bajuszkirály címért.

XV. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2013. szeptember 6-7.

A jubileumi rendezvény alkalmából rendezett Válogatás a 15 éves Kiskunfélegyházi Libafesztivál történetéből című tablókiallítást Darabos Andrea, a Móra Ferenc Művelődési Központ egykori igazgatója, a libafesztivál ötletgazdája nyitotta meg.

A programsorozat keretében meghirdetett városbejáró séta résztvevői Kiskunfélegyháza újratelepítésének 270. évfordulója kapcsán sok érdekességet tudhattak meg a településről.

XVI. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2014. szeptember 5-6.

Minden eddiginél több, 42 csapat mintegy 50 féle étellel nevezett a Ki mi tud sütni-főzni a libából? elnevezésű főzőversenyre.

Sikerrel járt a Kiskunfélegyházi Amatőr Királyi Szakács Klub és a Mátyás Király Kerekasztal Lovagrend rekordkísérlete is. A tervezett 100 méter helyett 175 méteresre sikeredett a töltött libanyak hossza.

A rekordméretű sült félegyházi receptek alapján készült. A teljesítmény magyarországi csúcs lett.

A rendezvény újdonsága volt a Kunsági Néptánc találkozó is. A résztvevők színpompás viseletekben vonultak végig Félegyháza főutcáján, hogy a színpadon ízelítőt adhassanak a népi kultúrából. Nagy népszerűségnek örvendett a szervezők képzőművészeti pályázata is. A járókelők előtt zajló Libaszobor készítő megmérettetés legjobb alkotása Bene Ágostonné kosárfonó libája lett.

XVII. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2015. szeptember 4-5.

Az időjárás nem kedvezett sem a libafesztivál szervezőinek, sem a résztvevőinek, az esőkabát és az esernyő ugyanis fontos kelléke lett a programoknak.

Idén először Libabusz indult Jászszentlászlóra, hogy az érdeklődők bepillantást nyerhessenek egy libatartó telep mindennapjaiba.

XVIII. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2016. szeptember 9-10.

Fennállásának 70. évfordulóját ünnepelte a programsorozat főtámogatója, az Integrál Zrt. Kiskunfélegyháza.

A fesztiváli forgataghoz rövid időre csatlakozott Niclas Trouvé svéd nagykövet is, aki a rendezvény napján Kiskunfélegyházán tartózkodott. A programok között a jótékonykodás is helyet kapott, hiszen a libafesztivál ideje alatt véradást is szerveztek.

XIX. Kiskunfélegyházi Libafesztivál – 2017. szeptember 8-9.

A fesztivál keretében erősítették meg az önkormányzat 25 éves testvérvárosi szerződését a németországi Braunfelsel.

Hetedik alkalommal szervezték meg a Ludas Matyi elnevezésű sakkversenyt.

A kétnapos programsorozat mintegy négy-ötezer látogatót vonzott.

A libafesztivál főtámogatója – Integrál Zrt.

A dél-alföldi régióban, főként Kiskunfélegyházán, a település kedvező természeti adottságainak köszönhetően, már hosszú évtizedek óta hagyományként őrzik a helyi családok a hízott liba tartását, mellyel biztosítják maguk és családjuk megélhetését. A várost környező településeken, de az ország más régióiban is családok százai, ezrei kötődnek valamilyen módon ehhez az értékteremtő tevékenységhez. A hízott liba termékek keresettek a világ szinte minden táján, legnagyobb sikere a libamájnak van, amelyből a legjobb minőségűt Kiskunfélegyházán állítják elő.

A magyarországi hízott libamáj kiemelkedő helyet foglal el a nemzetközi gasztronómiai különlegességek között, így ezt a terméket az agrár-gazdaságért felelős Vidékfejlesztési Minisztérium a Magyar Értéktárba sorolta, a hízott liba termékeket pedig 2013 szeptemberében hungarikummá minősítette.

A kiskunfélegyházi libafesztiválok megszervezését a kezdetektől támogató Integrál Zrt. Baromfifeldolgozó Üzeme jelenleg a világ egyik legkorszerűbb hízott vízi szárnyas feldolgozója, köszönhetően a vállaltvezetés folyamatos fejlesztési szemléletének.

A társaság árbevételének kétharmada a hízottliba-feldolgozó üzem tevékenységéből származik. A baromfivágó üzem éves szinten 700 ezer-1,2 millió hízott liba és 600-800 ezer hízott kacska feldolgozására alkalmas.

A májat, valamint a darabolt termékeket Franciaországba, Németországba, Belgiumba, Hollandiába, Romániába, Szlovákiába és Oroszországba exportálják, de jelentős piaci szereplők Japánban, Hongkongban, Tajvanon, valamint Kanadában is. Megkezdtek már az értékesítést Dél-Koreába és az arab piacokra is.

A fennállásának hetvenedik évfordulóját 2016-ban ünneplő Integrál Zrt. a baromfifeldolgozás mellett bolti kiskereskedelemmel és ingatlan bérbeadással is foglalkozik. A vállalkozásnak 450 dolgozója van. Beruházásokra 2000 óta összesen 2 milliárd 670 millió forintot fordítottak, ebből a baromfivágó üzemre 1,9 milliárd forintot költöttek.

A kiskereskedelmet is folyamatosan fejlesztve már rendelkeznek üzletekkel Kiskunfélegyháza mellett a környező községekben, Kiskőrösön és Solt városában. Élelmiszer-kiskereskedelmi tevékenységét a vállalat a Coop üzletlánc keretében, az Alföld Pro-Coop régió tagjaként folytatja.

*Száz liba egy sorban,
mennek a nagy tóra.*

*Elöl megy a gúnár, jaj de peckesen jár!
Száz liba egy sorban.*

Programok a hagyományörzés jegyében

A magyar hagyományok tiszteletét és ápolását célzó Kiskunfélegyházi Libafesztivál rendezvényei között kicsik és nagyobbak egyaránt találnak élményt adó, hagyományörző programot. Az egyre gazdagabb és változatosabb kínálat a kikapcsolódásra és a kulináris élményekre egyaránt lehetőséget nyújt.

A gasztronómia iránt érdeklődők mellett a családoknak is igyekeznek kedvében járni: a libafesztiválon rendszerint a kiváló magyar ízek mellett a hangulatról élő koncertek, táncbemutatók, hagyományörző játékok és gyermekprogramok gondoskodnak. A zenés színpadi műsorok mellett bábelőadással, libasimogatóval, játszóházzal, vásári élményfotózással is várják a látogatókat. A fesztiválozók a kézműves mesterségek művelőivel, hagyományörzőivel is találkozhatnak.

A programsorozat idegenforgalmi szempontból is kiemelkedő jelentőségű, hiszen segíti a város fejlődését, és hasznot hozhat a településen élők számára.

A Kiskunfélegyházi Libafesztivál az elmúlt két évtizedben túlnőtte a város „falait” és a megye határait is, hiszen az ország számos pontjáról érkeznek vendégek a településre a fesztivál idejére.

Ízelítő a XX. Kiskunfélegyházi Libafesztivál kínálatából

A kétnapos programsorozat – a sokéves hagyománynak megfelelően – ezúttal is egy népművészeti tárlattal nyílik meg.

Kiskunfélegyháza
Város Önkormányzata

A fennállásának 35. évfordulóját nemrég ünneplő **Duna-Tisza közti Népművészeti Egyesület** tagjai a jubileumi alkalomra kézműves alkotóik munkáiból vándorkiállítást állítottak össze.

A Kiskunfélegyházán bemutatott tárlaton találkozhatunk a paraszti kultúra ápolóival, többek között hímzőkkel, nemezelőkkel, fafaragókkal, fazekasokkal, kékfestőkkel és kosárfonókkal.

(2018. szeptember 7., péntek 16 óra)

A kisgyermekes családokat bábelőadások, gyermekkoncertek, kézműves foglalkozások, játszóházak, fotószínház és fakörhinta várja idén is. A fesztivál jellegéhez igazodva lesz főzőverseny, látogatás egy libafarmra, libasimogató, a Mesterek utcájában kirakodó vásár és kézműves bemutatók, valamint a helyi ízek mellett kóstolhatunk kürtőskalácsot, házi rétest, kézműves söröket és jó hírű borokat.

A **Ki mit tud sütni-főzni a libából?** elnevezésű megmérettetés zsűrijének elnöke és a verseny házigazdája ezúttal is Bede Róbert mesterszakács és Szőke András filmrendező, humorista lesz. A versenyzők sülték, pörkölték, illetve egytálételek kategóriában nevezhetnek, és ezúttal is kiválasztják a legszebb szakácsnét.

(2018. szeptember 8., szombat)

Idén rendezik meg a Kiskunfélegyházi Libafesztivál keretében az ötödik **Kunsági Néptánc Találkozót**. A seregszemlére érkeznek együttesek a szomszédos településekről, de távolabbról, Üllésről, Szegedről, Székesfehérvárról, Tatáról, Békéscsabáról, de még a határon túlról, a vajdasági Törökkanizsáról is.

A találkozó résztvevői felvonulással és menettáncsal köszöntik majd a fesztivál látogatóit. A talpalávalót Samu Zoltán és népi zenekara, valamint a székesfehérvári Galiba Zenekar húzza majd.

(2018. szeptember 8. szombat)

Kiskunfélegyháza
Város Önkormányzata

A libából készült hagyományos ételek, ételkülönlegességek kóstolója mellett lehetőség lesz beszerezni a legkiválóbb alapanyagokat is.

Az **Integrál Zrt. kitelepült mintaboltjában** ugyanis bárki megvásárolhatja a hozzávalókat egy-egy kedvenc libából készült fogáshoz.

A programsorozat kínálatából ezúttal sem hiányozhatnak a neves együttesek fellépései.

A szervezők a Kiskunfélegyházi Libafesztivál vendégeit először egy világszenei formáció, a külföldön is népszerű **Cimbaliband** fellépésére várják.

Majd, a mívésen hangszerelt cigányzene kíséretében filmslágereket, táncdalokat és egyéb ismert dalokat feldolgozó **Budapest Bár** tagjai lépnek színpadra. *(2018. szeptember 7., péntek 19 és 21 óra)*

A hangulat másnap sem hagy alább, hiszen először a sajátos zenei és szövegvilágot kialakító **Szabó Balázs Bandája** hívja kalandozni követőit, hogy később hazánk egy másik, igen népszerű zenekara, a számos díjjal elismert **Quimby** zárja le a kétnapos programsorozatot. *(2018. szeptember 8., szombat 19 és 21 óra)*

A szervezők a programváltozás jogát fenntartják!

